

Evangelija pagal Matą

Jėzaus kilmė

¹ *Jėzaus Kristaus, sūnaus Dovydo, sūnaus Abraomo, †kilmės knyga. ² Abraomas pagimdė Izaoką, ir Izaokas pagimdė Jokūbą, ir Jokūbas pagimdė Judą ir jo brolius, ³ ir Judas pagimdė Faresą ir Zarą iš Tamaros, ir Faresas pagimdė Esromą, ir Esromas pagimdė Aramą, ⁴ ir Aramas pagimdė Aminadabą, ir Aminadabas pagimdė Naasoną, ir Naasonas pagimdė Salmoną, ⁵ ir Salmonas pagimdė Boozą iš Rahabos, ir Boozas pagimdė Jobedą iš Rūtos, ir Jobedas pagimdė Jesę, ⁶ ir Jesė pagimdė karalių Dovydą, ir karalius Dovydas pagimdė Saliamoną †iš Ūrijo pačios, ⁷ ir Saliamonas pagimdė Roboamą, ir Roboamas pagimdė Abiją, ir Abija pagimdė Asą, ⁸ ir Asa pagimdė Juozapatą, ir Juozapatas pagimdė Joramą, ir Joramas pagimdė Oziją, ⁹ ir Ozijas pagimdė Joatamą, ir Joatamas pagimdė Achazą, ir Achazas pagimdė Ezekiją, ¹⁰ ir Ezekijas pagimdė Manasą, ir Manasas pagimdė Amoną, ir Amonas

* **1:1** Visa eilutė - Arba „Abraomo sūnaus Dovydo sūnaus Jėzaus, tai yra Mesijo, kilmės knyga“. † **1:1** „kilmės“ - Arba „genealogijos“, „kartų eilės“. ‡ **1:6** „iš Ūrijo pačios“ - T. „iš Ūrijo tos“; gal „iš Ūrijo žmonos“, „iš tos, kuri buvo Ūrijo“, „iš tos moters kuri buvo paimta nuo Ūrijo“.

pagimdė Joziją, ¹¹ ir ŠJozijas pagimdė Jechoniją ir jo brolius, kurie *gyveno* ištrėmimo į Babiloną metu. ¹² Ir po ištrėmimo į Babiloną, Jechonijas pagimdė Salatielį, ir Salatielis pagimdė Zorobabelį, ¹³ ir Zorobabelis pagimdė Abijudą, ir Abijudas pagimdė Eliakimą, ir Eliakimas pagimdė Azorą, ¹⁴ ir Azoras pagimdė Sadoką, ir Sadokas pagimdė Achimą, ir Achimas pagimdė Elijudą, ¹⁵ ir Elijudas pagimdė Eleazarą, ir Eleazaras pagimdė Mataną, ir Matanas pagimdė Jokūbą, ¹⁶ ir Jokūbas pagimdė Juozapą – vyrą Marijos, iš kurios gimė Jėzus, kuris yra vadinamas Kristumi. ¹⁷ Taigi nuo Abraomo iki Dovydo – iš viso keturiolika kartų, ir nuo Dovydo iki ištrėmimo į Babiloną – keturiolika kartų, ir nuo ištrėmimo į Babiloną iki Kristaus – keturiolika kartų.

Jėzaus gimimas

¹⁸ Taigi Jėzaus Kristaus gimimas buvo toks:

§ **1:11** Minėtas Jozijo sūnus Jechonijas yra pavadintas dar Eljakimu ir Jehojakimu (II Kar 23:34). I Met 3:15 tvirtina, kad jo broliai buvo Johanas, Zedekijas ir Šalumas, kuris, pasak John Gill (Mt 1:11), dar yra pavadintas Jehoahazu (II Met 23:30; plg. Jer 22:11). Zedekijas irgi buvo pavadintas kitu vardu, Mataniju (II Kar 24:17). Gr. k. tekstas gali būti išverstas ir „Jozijas pagimdė Jechoniją ir jo brolius daugmaž ištrėmimo į Babiloną metu“. Tačiau, žinome iš ST, kad ne tuo metu gimė Jechonijas ir jo broliai, nes Jechonijas nebuvo ištrėmtas į Babiloną, bet mirė savo krašte (II Kar 24:6). Šios eilutės Jechonijas, John Gill tvirtina, nėra tas pats žmogus, kaip Mt 1:12 minėtas asmuo. Pasak Gill'o, Mt 1:12 eilutės Jechonijas yra ankstesnės eilutės Jechonijo sūnus, kuris pavadintas Jehojachinu II Kar 24:6 ir Koniju Jer 22:24.

kai jo motina Marija buvo *Juozapui pažadėta į žmonas, prieš jiems sueinant kartu, ji buvo rasta nėščia iš Šventosios Dvasios. ¹⁹ Tuomet jos vyras Juozapas, būdamas teisus ir nenorėdamas jos viešai sugėdinti, buvo nusiteikęs slapčia †nutraukti santuoką su ja. ²⁰ Bet, jam begalvojant apie tai, štai Viešpaties angelas pasirodė jam sapne, sakydamas: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok pasiimti savo žmonos Marijos, nes tai, kas joje pradėta, yra iš Šventosios Dvasios. ²¹ Ir ji pagimdys sūnų, ir tu pavadinsi jį vardu Jėzus, nes jis išgelbės savo žmones iš jų nuodėmių.“ ²² O visa tai įvyko, kad išsipildytų tai, kas buvo Viešpaties Špasakyta per pranašą, *būtent: ²³ †*Štai mergelė taps nėščia ir pagimdys sūnų ir jie vadins jį vardu Emanuelis*, kuris išvertus reiškia: Dievas su mumis. ²⁴ Tada Juozapas, pažadintas, padarė taip, kaip Viešpaties angelas buvo jam įsakęs, ir savo žmoną pasiėmė, ²⁵ bet †jos nepažino, iki ji pagimdė savo pirmagimį sūnų, ir jis pavadino jį vardu Jėzus.

2

Rytų išminčių apsilankymas

* **1:18** „Juozapui pažadėta į žmonas“ – Arba „pažadėta pagal susitarimą Juozapui duoti į žmonas“. † **1:19** „nutraukti santuoką su ja“ – Arba „nuo jos išsituokti“; t. „ją paleisti“, „išleisti ją“ (plg. Įst 24:1-4), t. y. išsituokti. † **1:21** „žmones“ – Arba „tautą“. Š **1:22** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. * **1:22** „būtent“ – T. „sakydamas“. † **1:23** „Štai [...]“ – Žr. Iz 7:14. † **1:25** „jos nepažino“ – Arba „neturėjo santykių su ja“. Žr. Pr 4:1; Lk 1:34.

¹ Tada, Jėzui gimus Judėjos Betliejuje karaliaus Erodo dienomis, štai atkeliavo į Jeruzalę išminčiai iš rytų ² sakydami: „Kur yra gimusis žydų Karalius? Nes mes matėme jo žvaigždę rytuose ir atvykome jo pagarbinti.“ ³ O *tai* išgirdęs, sunerimo karalius Erodas, taip pat visa Jeruzalė su juo, ⁴ ir surinkęs visus tautos aukštuosius kunigus bei raštininkus, jis *ne kartą teiravosi jų, kur turi gimti †Kristus. ⁵ Ir jie tarė jam: „Judėjos Betliejuje, nes taip yra pranašo parašyta: ⁶ *ir tu, Betliejau, Judo krašte, jokiū būdu nesi mažiausias tarp Judo kunigaikščių, nes iš tavęs ateis valdytojas, kuris ganys mano tautą Izraelį.*“ ⁷ Tada Erodas, slapčia pasikvietęs išminčius, tiksliai klausinėdamas iš jų sužinojo žvaigždės pasirodymo metą ⁸ ir juos siųsdamas į Betliejų, tarė: „Eikite ir kruopščiai ieškokite to vaikelio, ir kai *jį* surasite, praneškite man, kad ir aš nuvykęs *jį* pagarbinčiau.“

⁹ Išklause karaliaus, jie iškeliavo. Ir štai žvaigždė, kurią jie matė rytuose, ėjo pirma jų, kol atėjusi sustojo viršum tos vietos, kur buvo vaikelis. ¹⁰ Išvydę žvaigždę, jie džiaugėsi labai dideliu džiaugsmu. ¹¹ Ir, įėję į namą, jie pamatė vaikelį su jo motina Marija ir parpuolę *jį* garbino. Ir Šatvėrę savo brangenybių *dėžutes*, jie *pateikė

* **2:4** „ne kartą teiravosi“ – gr. eigos veikslas vksm. † **2:4** „Kristus“ – Gr. „Kristus“ = hbr. „Mesijas“, t. y. Pateptasis.

‡ **2:6** „krašte“ – Arba „šalie“ (šauksmininkas). § **2:11** „atvėrę savo brangenybių *dėžutes*“ – Arba „atidengę savo lobius“.

* **2:11** „pateikė“ – Arba „aukojo“, „atnašavo“; gr. žodis dažnai vartojamas apie aukojimą.

jam dovanų: aukso ir smilkalų ir miros. ¹² Ir sapne Dievo perspėti negrįžti pas Eroda, jie kitu keliu iškeliavo į savo kraštą.

Bėgimas į Egiptą

¹³ Ir jiems iškeliavus, štai Viešpaties angelas pasirodo Juozapui sapne, sakydamas: „Kelkis, imk vaikelį bei jo motiną ir bėk į Egiptą, ir ten pasilik, kol tau pasakysiu, nes Erodas rengiasi ieškoti vaikelio, kad jį pražudytų.“ ¹⁴ Ir atsikėlęs jis nakčia pasiėmė vaikelį bei jo motiną ir pasitraukė į Egiptą ¹⁵ ir ten išbuvo iki Erodo mirties, kad išsipildytų, kas Viešpaties buvo pasakyta per pranašą, Šbūtent: ** Iš Egipto pašaukiau savo Sūnų.*

Berniukų žudynės

¹⁶ Tada Erodas, pamatęs, kad išminčiai jį išjuokė, baisiai įniršo ir pasiuntęs *igaliotinių* išžudė visus berniukus, kurie buvo Betliejuje ir visoje jo apylinkėje, dviejų metų ir jaunesnius, pagal metą, kurį tiksliai klausinėdamas buvo sužinojęs iš išminčių. ¹⁷ Tada išsipildė tai, kas buvo pranašo Jeremijo pasakyta, Šbūtent:

† 2:13 „pasilik“ – Arba „būk“. † 2:15 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § 2:15 „būtent“ – T. „sakydamas“.
* 2:15 „Iš [...]“ – Žr. Oz 1:11. † 2:16 „visoje jo apylinkėje“ – T. „visuose jo pakraščiuose“. † 2:17 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § 2:17 „būtent“ – T. „sakydamas“.

18 **Triukšmas pasigirdo Ramoje, rauda ir verksmas ir didžiulis dejavimas: Rachele verkia savo vaikų ir †nesileidžia guodžiama, nes jų nebėra.*

Sugrįžimas į Nazaretą

19 Bet, kai Erodas buvo miręs, štai Viešpaties angelas Egipte pasirodė Juozapui sapne, 20 sakydamas: „Kelkis ir pasiimk vaikelį bei jo motiną ir keliauk į Izraelio šalį, nes yra mirę tie, kurie tykojo vaikelio gyvybės“. 21 Ir atsikėlęs jis paėmė su savimi vaikelį bei jo motiną, ir atvyko į Izraelio šalį. 22 Bet, kai jis išgirdo, kad Judėjai karaliauja Archelajas vietoj savo tėvo Erodo, pabūgo ten vykti. O sapne Dievo įspėtas, jis pasitraukė į Galilėjos †sritį 23 ir atvykęs apsigyveno mieste, vadinamame Nazaretu, kad išsipildytų, kas buvo Špasakyta per pranašus: **jį vadins †Nazarėnu.*

* **2:18** „Triukšmas“ – Arba „Garsas“, „Balsas“; žr. Jer 31:15.
 † **2:18** „nesileidžia guodžiama“ – T. „nesileido guodžiama“ (esam. l.). † **2:22** „sritį“ – Gr. dgs. „sritis“. § **2:23** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. * **2:23** „Jį vadins Nazarėnu“ – Žr. Iz 11:1 (hbr. נֶטְסֵר (netser), „Atžala“) ir Iz 53:2, kur rašoma, kad Mesijo išvaizda nebus teigiamai įspūdinga, matyt buvo įprasta manyti, kad nieko gero nebus iš Nazareto (Jn 1:46). Kai kas išvelgia užuominą į Senajame Testamente minimus nazyrus („atskirtuosius“), kurie minimi šiose eilutėse: Sk 6:2, 13, 18-21; Ts 13:5, 7; 16:17; Rd 4:7; Am 2:11-12. † **2:23** „Nazarėnu“ – Gr. žodis Ναζωραῖος (Nazōraios) yra vartojamas 15 k. NT, ir šiame leidinyje verčiamas „Nazarietis“ ar „nazariečiai“ visur kitur. Kitas gr. žodis, Ναζαρηνός (Nazarénós), yra vartojamas 4 k. NT: Mk 1:24, 14:67, 16:6; Lk 4:34. Šiame leidinyje jis visada verčiamas žodžiu „Nazarėnas“. Žr Mk 1:24 išnašą.

3

Jonas Krikštytojas paruošia kelia Mesijui

¹*Tomis dienomis pasirodo Jonas Krikštytojas, †skelbdamas kaip šaukllys Judėjos dykumoje ² ir sakydamas: „Atgailaukite, nes dangaus karalystė yra prisiartinusi!“ ⁵ Tada išeidavo pas jį ‡Jeruzalė ir visa Judėja, ir visas kraštas prie Jordano, ⁶ ir išpažindami savo nuodėmes, jie būdavo jo krikštijami Jordane. ⁸ Duokite tad vaisių, pritinkančių atgailai, ⁹ ir nemanykite sakyti savyje: „Mes *kaip* tėvą turime Abraomą. Nes aš jums sakau, kad Dievas pajėgia prikelti vaikų Abraomui iš šitų akmenų! ¹¹ Aš, Šžinoma, *vandeniu jus krikštiju dėl †atgailavimo, bet tas, kuris ateina po manęs, yra galingesnis už mane – jo apavų aš nevertas nešioti! Jisai krikštys jus Šventąja Dvasia ir ugnimi. ¹² ‡Jo vėtyklė – jo rankoje, ir jis visiškai išvalys savo klojimą ir surinks savo kviečius į klėtį, bet jis sudegins pelus neužgesinama ugnimi.“

Jonas krikštija Jėzų

¹³ Tuomet ateina Jėzus iš Galilėjos prie Jordano pas Joną, kad būtų jo pakrikštytas. ¹⁴ Bet Jonas

* **3:1** „Tomis dienomis“ – Žr. Mt 2:23 apie Jėzaus buvimą Nazarete. † **3:1** „skelbdamas kaip šaukllys“ – Arba „skelbdamas įsakmiai“. ‡ **3:5** „Jeruzalė [...] visa Judėja [...] visas kraštas prie Jordano“ – T. y. žmonės iš šitų vietovių. § **3:11** „žinoma“ – Arba „tiesa“, „gi“. * **3:11** „vandeniu“ – Gr. ἐν ὕδατι; arba „vandenyje“. † **3:11** „atgailavimo“ – Arba „apsigalvojimo“, t. y. persigalvojimo, dėl kurio keičiasi gyvensena. ‡ **3:12** „Jo“ – T. „kurio“.

mėgino jam neleisti, sakydamas: „Man reikia būti tavo pakrikštytam, o tu ateini pas mane?“

¹⁵ Ir Jėzus atsakydamas jam tarė: „Leisk dabar, nes taip mums dera Šįvykdyti visą teisumą.“ Tada jis jam leido. ¹⁶ Ir kai *jis* buvo pakrikštytas, Jėzus tuoj pat ėjo aukštyn iš vandens; ir štai *jam atsivėrė dangūs, ir jis pamatė Dievo Dvasią nusileidžiančią kaip balandį ir nutupiančią ant jo; ¹⁷ ir štai balsas iš dangaus †prakalbo: „Šitas yra ‡mano mylimasis Sūnus, kuriuo gėriuosi.“

4

Velnius gundo Jėzų

¹ Tada Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad būtų velnio gundomas. ² O išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis *ilgainiui išalko. ³ Ir gundytojas, atėjęs pas jį, tarė: „Jeigu tu esi Dievo Sūnus, įsakyk, kad šie akmenys pavirstų duona. ⁴ Bet jis atsakydamas tarė: „**Yra parašyta:** †*Žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išėinančiu iš Dievo burnos.*“ ⁵ Tada velnias jį paėmė į šventąjį miestą ir pastato jį ant šventyklos ‡viršūnės ⁶ ir sako jam: „Jeigu tu esi Dievo Sūnus, meskis žemyn, nes yra parašyta: „Jis savo angelams įsakys apie

Š **3:15** „įvykdyti“ – Arba „visą teisumą paversti tikrove“; gr. „išpildyti“, t. y. padaryti taip, kad pasiektų tikslą, normą, ribą.

* **3:16** „jam“ – T. y. Jonui; plg. Jn 1:32-33. † **3:17** „prakalbo“ – T. „prakalbantis“, „sakantis“. ‡ **3:17** „mano mylimasis Sūnus“

– Arba „mano Sūnus, mylimasis“. * **4:2** „ilgainiui“ – Arba „pagaliau“, „vėliau“. † **4:4** Žr. Įst 8:3. Plg. Lk 4:4. ‡ **4:5** „viršūnės“ – Gr. „sparnelio“.

tave, ir ant rankų jie nešios tave, kad niekada neužsigautum savo kojos į akmenį“. ⁷ Jėzus jam tarė: „Vėlgi yra parašyta: „Negundyk Viešpaties, savo Dievo“. ⁸ Iš naujo velnias paima jį į labai aukštą kalną ir parodo jam visas pasaulio karalystes bei jų šlovę ⁹ ir jam sako: Š„Visa tai duosiu tau, jei parpuolęs pagarbinsi mane.“ ¹⁰ Tada Jėzus jam sako: „Eik šalin, Šėtone! Juk yra parašyta: „Garbink Viešpatį, savo Dievą, ir jam vienam tarnauk.“ ¹¹ Tada velnias jį palieka, ir štai atėjo angelai ir jam tarnavo.

Jėzus pradeda viešą tarnystę

¹² O išgirdęs, kad Jonas *įkalintas, Jėzus pasitraukė į Galilėją ¹³ ir, palikęs Nazaretą, jis atėjo ir apsigyveno Kapernaume, prie jūros, Zabulono ir Neftalio pakraščiuose, ¹⁴ kad išsipildytų, kas buvo †pasakyta per pranašą Izaiją, ‡būtent: ¹⁵ ŠZABULONO *KRAŠTAS IR NEFTALIO KRAŠTAS, PRIE JŪROS KELIO, ANAPUS JORDANO, KITATAUČIŲ GALILĖJA – ¹⁶ žmonės, kurie sėdėjo tamsoje, išvydo didžią Šviesą, ir tiems, kurie sėdėjo mirties krašte ir šešėlyje, užtekėjo Šviesa“. ¹⁷ Nuo to laiko Jėzus pradėjo skelbti kaip šaukllys sakydamas: „Atgailaukite, nes dangaus karalystė yra prisiartinusi!

Š **4:9** „Visa tai“ – Gr. „Visus šiuos dalykus“. * **4:12** „įkalintas“ – Arba „suihtas“. † **4:14** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. ‡ **4:14** „būtent“ – T. „sakydamas“. Š **4:15** „Zabulono [...]“ – Žr. Iz 9:1-2. * **4:15** „kraštas“ – Arba „žemė“ (2 k.).

Jėzus pašaukia pirmuosius mokytinius

¹⁸ Ir Jėzus, vaikščiodamas palei Galilėjos jūrą, pamatė du brolius – Simoną, vadinamą Petru, ir jo brolių Andriejų – metančius tinklą į jūrą; mat jie buvo žvejai. ¹⁹ Ir jis sako jiems: † „Sekite paskui mane, ir aš jus paversiu žmonių žvejais.“ ²⁰ Ir jie tuojau paliko tinklus ir sekė paskui jį.

Jėzus Galilėjoje skelbia Karalystės Evangeliją ir išgydo žmones (nuo 22 eil.)

5

Jėzus moko ant kalno

¹ Ir pamatęs minias jis užlipo į kalną; ir jam atsisėdus, prie jo priėjo jo mokytiniai. ² Ir atvėręs savo burną, jis ėmė mokyti juos, sakydamas:

Palaiminimai

³ „Palaiminti tie, kurie yra *beturčiai dvasios atžvilgiu, nes jų yra dangaus karalystė. ⁴ Palaiminti tie, kurie liūdi, nes jie bus paguosti. ⁵ Palaiminti tie, kurie yra romūs, nes jie paveldės žemę. ⁶ Palaiminti tie, kurie alksta ir trokšta teisumo, nes jie bus pasotinti. ⁷ Palaiminti tie, kurie yra gailestingi, nes jie susilauks gailestingumo. ⁸ Palaiminti tie, kurie yra tyraširdžiai, nes jie matys Dievą. ⁹ Palaiminti tie, kurie yra taikdariai, nes jie bus vadinami Dievo vaikais. ¹⁰ Palaiminti tie, kurie yra

† **4:19** „Sekite“ – Arba „Vaikščiokite“, „Eikite“. * **5:3** „beturčiai dvasios atžvilgiu“ – Gr. k. sandaros forma ta pati čia ir Mt 5:8 eilutėje, kur yra parašyta „tyraširdžiai“. Siekiant panašiai išversti, čia galėtų būti neologizmas „vargdvasiai“ ar panašiai.

persekiojami dėl teismo, nes jų yra dangaus karalystė. ¹¹ Esate palaiminti, kai dėl manęs jus **†niekina ir persekioja, ir meluodami kalba apie jus visokį blogą posakį.** ¹² **Džiaukitės ir džiūgaukite, nes didelis yra jūsų atlygis danguje, nes tokiu pat būdu jie persekiojo pirm jūsų buvusius pranašus.**

Druska ir šviesa (nuo 13 eil.)

¹⁴ Jūs esate pasaulio šviesa. Neįmanoma nuslėpti miesto, pastatyto ant kalno. ¹⁵ Nebūna, kad žmonės uždega žiburį ir jį pastato po indu, bet į žibintuvą, ir jis šviečia visiems esantiems namuose. ¹⁶ Tešviečia jūsų šviesa žmonių aki-vaizdoje taip, kad jie matytų jūsų gerus darbus ir šlovintų jūsų Tėvą, kuris yra danguje.

Jėzus išpildo (įvykdo) Įstatymą ir Pranašų Šventraščius

¹⁷ „Nemanykite, kad aš atėjau panaikinti Įstatymo ar Pranašų: aš atėjau ne panaikinti, bet **†išpildyti.** ¹⁸ Nes iš tiesų sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nė vienas **§jotas**, nė vienas

† **5:11** „niekina“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 11:20; Mt 27:44; Mk 15:32; Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „užgauliojo“, „prikaištauti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“. ‡ **5:17** „išpildyti“ – T. y. pasiekti / įgyvendinti Įstatymo ir Pranašų tikslą. § **5:18** „jotas“ – Gr. ἰώτα (iota). Gr. abecėlės aštunta raidė vadinasi „jota“. Toks pavadinimas paskolintas iš hbr. kalbos mažiausios raidės י (jod) pavadinimo.

*ženklelis joku būdu neišnyks iš įstatymo, kol viskas išsipildys.

Jėzaus mokymas pakelia kartelę

Apie neapykantą (nuo 21 eil)

Apie nešvankias mintis

²⁷ „Jūs esate girdėję, kad buvo senolių pasakyta: „Nesvetimauk“. ²⁸ Bet aš jums sakau: kiekvienas, kuris žvelgia į moterį †taip, kad jos užsigeidžia, tas savo širdyje su ja jau svetimavo.

Apie santuokos nutraukimą (nuo 31 eil)

Apie priesaikas ir tiesos pasakymą (nuo 33 eil)

Apie meilę priešams (nuo 38 eil)

⁴¹ Ir kas tik privers tave nueiti mylią, nueik su juo dvi. ⁴³ Jūs esate girdėję, kad buvo pasakyta: ‡„Mylėk savo artimą“ ir §„nekęsk savo priešo“. ⁴⁴ Bet aš jums sakau: mylėkite savo priešus, laiminkite tuos, kurie jus keikia, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia, ir melskitės už tuos, kurie jus *šmeižia ir jus

* **5:18** „ženklelis“ – Gr. κεραία (keraia). Šie ženkleliai gali būti žymonos prie raidžių, pvz. žyminčios balsius arba pateikiančios giedojimo nurodymus. † **5:28** „taip, kad jos užsigeidžia“ – Gr. ≈ „į tą – geisti“; tokia sandara gali rodyti į (1) tikslą („tam, kad jos geistų“) arba (2) poveikį / pasekmę („kas išeina, kad jos geidžia“). Plg. gr. Mt 5:28; Mt 6:1; Mt 13:30; Mt 23:5; Mt 26:12; Mk 13:22; I Kor 12:7; II Kor 3:13; Ef 6:11; I Tes 2:9; II Tes 3:8; Jok 3:3. ‡ **5:43** „Mylėk savo artimą“ – Žr. Kun 19:18. § **5:43** „nekęsk savo priešo“ – Žmonių taip pasakyta, ne Dievo. Nėra tokios citatos ST.
* **5:44** „jus šmeižia“ – Arba „jus niekina“; gal „piktai elgiasi su jumis“.

persekioja, ⁴⁵ kad †pasirodytumėte esą savo danguje *esančio* Tėvo vaikai, nes jis padaro, kad jo saulė tekėtų ‡blogiesiems ir geriesiems ir siunčia lietu Šteisiesiems ir neteisiesiems. ⁴⁸ Tad būkite tobuli, kaip ir jūsų Tėvas, kuris danguje, yra tobulas.

6

Darykite gera laukdami atlygio vien iš Dievo

¹ „Saugokitės, kad nedarytumėte savo gailėstingumo darbų žmonių akyse, kad būtumėte jų matomi, antraip neturite atlygio pas savo Tėvą danguje.

Melskitės šitaip laukdami atlygio vien iš Dievo

⁵ Ir kai meldiesi, nebūk kaip veidmainiai, nes jie mėgsta melstis stovėdami sinagogose ir gatvių kampuose, kad žmonėms pasirodytų. Iš tiesų sakau jums: jie turi savo atlygį. ⁶ Bet tu, kai meldiesi, įeik į savo kambarėlį ir užsirakinęs duris melskis savo Tėvui, kuris yra slaptoje, o tavo Tėvas, kuris mato slaptoje, atlygins tau viešai. ⁷ Bet kai meldžiatės, tuščiai nepakartokite, kaip svetimtikiai, nes jie galvoja, kad jie bus išgirsti dėl jų gausaus kalbėjimo. ⁸ Todėl nebūkite kaip jie, nes jūsų Tėvas žino, *ko jums reikia prieš jums prašant jo. ⁹ Todėl melskitės

† 5:45 „pasirodytumėte esą“ – Arba „būtumėte“, bet gr. žodis γίνομαι (gínomai) čia turi pagrindinio vertimo reikšmę; plg. Jn 15:8. ‡ 5:45 „blogiesiems ir geriesiems“ – T. „ant blogųjų ir gerųjų“. § 5:45 „teisiesiems ir neteisiesiems“ – T. „ant teisiųjų ir neteisiųjų“. * 6:8 „ko“ – gr. dgs; arba „kurių dalykų“.

šitaip: „Tėve mūsų, kuris esi danguje, tebūna šventu laikomas tavo vardas. ¹⁰ Teateina tavo karalystė. Teįvyksta tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje. ¹¹ Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien ¹² ir atleisk mums mūsų skolas, kaip ir mes atleidžiame savo skolininkams. ¹³ Ir †nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo ‡blogio; nes tavo yra karalystė, galybė ir šlovė amžinai. Amen.

¹⁴ Nes jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas jums atleis, ¹⁵ bet jeigu neatleisite žmonėms jų nusižengimų, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų.

Pasninkaukite šitaip laukdami atlygio vien iš Dievo (nuo 16 eil)

Kur lobis, ten širdis

¹⁹ Nekraukite sau lobių žemėje, kur kandys ir rūdys sugadina, ir kur vagys įsilaužia ir vagia, ²⁰ bet kraukite sau lobius danguje, kur nei kandys, nei rūdys nesugadina, ir kur vagys

† **6:13** „nevesk mūsų į pagundą“ – Arba „mūsų nevesk į pagundos galią“, t. y. duok jėgos, kad pagundymo metu netaptume pagundos įkaitu, t. y. kad nenusidėtume, kitaip tariant, „mūsų neatiduok pagundymui“, „neleisk, kad pagunda pagautų mus“. Laiško galatams 6:1 moko, kad būti pagautas nusižengime yra tas pats, kaip būti sugundytas. Visi eina į pagundymą (nuodėmės yra siūlomos visiems), bet eiti į pagundą yra kas kita, ir reiškia pasiduoti nuodėmei. Plg. I Tim 6:9. Ten „įpulti į pagundą“ nereiškia patirti pagundymą, bet pasiduoti tai nuodėmei, kuri yra siūloma pagundymo metu. ‡ **6:13** „blogio“ – Arba „pikto“. Gr. žodžio forma leidžia versti ir „blogojo“, „piktojo“, bet daugybė senųjų įvairių kalbų vertimai nepritaria tam.

neįsilaužia ir nevagia, ²¹ nes kur yra jūsų lobis, ten bus ir jūsų širdis.

²² Kūno šviesa yra akis, todėl jei tavo akis Šsveika, *visas tavo kūnas bus pilnas šviesos.

²³ Bet jeigu tavo akis bloga, visas tavo kūnas bus pilnas tamsos. Taigi jeigu tavyje esanti šviesa yra tamsa, tai kokia †baisi toji tamsa!

²⁴ **Niekam neįmanoma tarnauti dviem šeimininkams, nes jis arba vieno nekęs, o kitą mylės, arba jis vieno tvirtai laikysis, o kitą nieku vers. Jums neįmanoma tarnauti Dievui ir ‡mamonai.**

Dievas yra aprūpintojas, todėl nesirūpinkite, bet ieškokite Jo karalystės (nuo 25 eil)

²⁶ Įsižiūrėkite į padangių paukščius: nei jie sėja, nei pjauna, nei į klėtis krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs nesate daug vertesni už juos?

^{27 30} Taigi, jei Dievas taip aprengia lauko žolę, kuri šiandien yra, o rytoj įmetama į krosnį, *ar* jis ne kur kas labiau *aprens* jus, o mažatikiai?

³¹ Todėl nesirūpinkite Šir nesakykite: „Ką valgysime?“ arba: „Ką gersime?“ arba: „Kuo ap-

§ 6:22 „sveika“ – Arba „gera“; žydams žmogus žiūrėjo geromis akimis, jeigu jis buvo dosnus, nesavanaudiškas. * 6:22 „visas tavo kūnas bus pilnas šviesos“ – Arba „tavo kūnas bus visiškai apšviestas / švytintis / šviečiantis“. † 6:23 „baisi“ – T. „didi“. ‡ 6:24 „mamonai“ – T. y. turtui, pinigams, vertinamiems daiktams. § 6:31 „ir nesakykite“ – T. „sakydami“.

sirengsime?’³² Nes viso to geidžia *svetimtikiai; juk jūsų dangiškasis Tėvas žino, kad jums reikia viso to.³³ Bet pirma ieškokite Dievo karalystės ir jo teisumo, ir visa tai bus jums pridėta.

7

Išmesk rąstą iš savo akies

¹ „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiame, ² nes koku teismu teisiame, tokiu būsite teisiame, ir koku saiku seikite, tokiu jums bus atseikėta. ³ Ir kodėl žiūri į *krislą savo brolio akyje, o nepastebi rąsto savojoje akyje?! ⁴ Arba kaip gali sakyti savo broliui: „Leisk man išimti krislą iš tavo akies“, o štai rąstas tavo akyje?! ⁵ Veidmainy, pirma išmesk rąstą iš savo akies, o paskui aiškiai žiūrėsi †tam tikslui, kad išmestum krislą iš savo brolio akies.

Nemeskite perlų kiaulėms

Melskitės be paliovos

⁷ ‡Vis prašykite, ir bus jums duota; vis ieškokite, ir surasite; vis belskite, ir bus jums atidaryta. ⁸ Nes kiekvienas prašantysis gauna ir

* **6:32** „svetimtikiai“ – Gr. „ethnos“, t. y. „tautos“, „kitataučiai“, „nežydai“, „svetimtaučiai“, kai rodoma į tautybę. Kartais vartojamas ne etnine prasme, tada „ethnos“ rodo į žmonių grupės kitokiškumą Dievo žmonių atžvilgiu, t. y. kad nesilaiko Dievo normų. * **7:3** „krislą“ – Gr. žodis κάρφος (karfos) rodo į sausą virbą, šaudelį. † **7:5** „tam tikslui, kad“ – Gr. bendraties sandara, kuris rodo į tikslą arba pasekmę. ‡ **7:7** „Vis“ (3 k.) – Gr. veiksmazodžio forma rodo į besitęsiantį veiksmą. Žodžis „vis“ (visada) nėra visiškai tikslus, nes veiksmas nėra pastovus, bet yra būdas rodyti imperfekto veiksmo rūšį.

ieškantysis randa, taip pat beldžiančiajam bus atidaryta.

Aukso taisyklė

Įeikite pro ankštus vartus

¹³ Įeikite pro ankštus vartus todėl, kad platūs yra vartai ir erdvus yra kelias, kuris veda į pražūtį, ir daug yra pro juos einančių, ¹⁴ ir todėl, kad ankšti yra vartai ir siauras yra kelias, kuris veda į Šgyvenimą, ir nedaug yra *juos surandančių.

Saugokitės melagingų pranašų (nuo 15 eil)

¹⁷ Taip ir kiekvienas †geras medis duoda ‡gerus vaisius, bet netikęs medis duoda blogus vaisius. ¹⁸ §Geras medis negali duoti blogų vaisių, nei netikęs medis *negali* duoti *gerų vaisių. ¹⁹ Kiekvienas medis, kuris neduoda †gerų vaisių, yra nukertamas ir įmetamas į ugnį. ²⁰ Taigi juos pažinsite iš jų vaisių. ²³ Ir tada jiems pareikšiu: „Aš niekada jūsų nepažinojau. Pasitraukite nuo manęs jūs, kurie darote įstatymo pažeidimą.“ ²⁴ Taigi kiekvienas, kas tik klauso

§ 7:14 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“. * 7:14 „juos“ – T. y. ankštus vartus. Gr. k. įvardis yra vns., kaip ir gr. k. žodžiai πόλη (vartai), ὁδός (kelias) ir ἀπόλειαν (pražūtis). Laikoma, kad įvardis rodo šioje eilutėje į žodį „vartus“ taip, kaip 13 eilutėje, kurioje veiksmažodis reiškia „eiti pro“ arba „įeiti“ ir greičiausiai rodo į vartus. † 7:17 „geras“ – Gr. ἀγαθός (agathos); gal „naudingas“. ‡ 7:17 „gerus“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerus“ § 7:18 „Geras“ – Gr. ἀγαθός (agathos); gal „Naudingas“. * 7:18 „gerų“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerų“. † 7:19 „gerų“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerų“.

šitų mano žodžių ir juos vykdo, – aš jų prilyginsiu išmintingam vyrui, kuris pastatė savo namą ant uolos; ²⁵ ir lijo lietus, ir užėjo potvyniai, ir pūtė vėjai, ir daužėsi į tą namą; o jis nenugriuvo, nes jo pamatai buvo pastatyti ant uolos. ²⁶ Ir kiekvienas, kuris klauso šitų mano žodžių ir jų nevykdo, bus prilygintas kvailam vyrui, kuris pastatė savo namą ant smėlio; ²⁷ ir lijo lietus, ir užėjo potvyniai, ir pūtė vėjai, ir daužėsi į tą namą; o jis sugriuvo, ir jo griuvimas buvo smarkus.“ ²⁹ nes jis juos mokė kaip turintis įgaliojimą, o ne kaip raštininkai.

8

¹ Kai jis leidosi nuo kalno, didelės minios sekė paskui jį. ² Ir štai atėjo raupsuotasis ir *garbino jį, sakydamas: „Viešpatie, jei tu nori, esi pajėgus mane †padaryti švarų. ³ Ir ištiesęs ranką Jėzus palietė jį sakydamas: „Noriu, ‡būk švarus.“ Ir tuojau jo raupsai buvo nuvalyti. ⁴ Ir Jėzus jam sako: „Žiūrėk, niekam nepasakok, bet eik, pasirodyk kunigui ir paaukok Šdovaną, kurią Mozė įsakė, kad jiems *tai būtų* liudijimas. ⁹ Nes aš esu žmogus *pavaldinys, turintis sau pavaldžių kareivių, ir sakau †vienam: „Eik!“ – ir jis eina, ir kitam: „Ateik!“ – ir jis ateina, ir

‡ **7:29** „įgaliojimą“ – Arba „teisę spręsti“, „teisę mokyti Dievo tiesų. * **8:2** „garbino“ – Arba „sukniubo garbindamas“. † **8:2** „padaryti švarų“ – Arba „nuvalyti“. ‡ **8:3** „būk švarus“ – Arba „būk nuvalytas“. § **8:4** „dovaną“ – Arba „atnašą“. * **8:9** „pavaldinys“ – T. „po valdžia“, t. y. „atsakingas įgaliojotajam“. † **8:9** „vienam“ – T. „tam“.

savo tarnui: „Padaryk tai!“ – ir jis daro.“ ¹³ Ir Jėzus tarė šimtininkui: „Eik, teįvyksta tau, kaip tikėjai!“ Ir jo tarnas buvo išgydytas tą pačią valandą.

¹⁴ Ir atėjęs į Petro namus, Jėzus pamatė jo žmonos motiną gulinčią ir karščiuojančią. ¹⁵ Ir jis palietė jos ranką, ir karštligė pasitraukė nuo jos, ir ji atsikėlė ir jiems patarnavo. ¹⁷ Kad išsipildytų, kas buvo pasakyta per pranašą Šizaiją, *būtent: „Jis užnešė mūsų negalias ir nešiojo mūsų ligas“.

¹⁸ Matydamas dideles minias aplink save, Jėzus įsakė pasitraukti į kitą pusę. ¹⁹ O priėjęs vienas raštininkas tarė jam: „Mokytojau, aš seksiu paskui tave, kur tik tu eisi!“ ²⁰ Ir Jėzus jam sako: „Lapės turi urvus ir padangės paukščiai lizdus, bet Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti.“ ²¹ O kitas iš jo mokytinių jam tarė: „Viešpatie, leisk man pirmiau pareiti ir palaidoti savo tėvą.“ ²² Bet Jėzus jam tarė: „Sek paskui mane ir palik mirusiems laidoti savo mirusius.“

²³ Ir jam įlipęs į valtį, jo mokytiniai nusekė paskui jį. ²⁴ Ir štai pakilo jūroje didžiulė audra taip, kad bangos paslėpė valtį. Bet jis miegojo. ²⁵ O priėjęs jo mokytiniai pažadino jį, sakydami: „Viešpatie, išgelbėk mus! Žūstame!“ ²⁶ Ir jis sako jiems: „Kodėl jūs esate bailūs, mažatikiai?“ Tada atsikėlęs, jis sudraudė vėjus bei jūrą, ir

‡ **8:17** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § **8:17** „Izaiją“ – Gr. Ἡσαΐας (Hesaias). * **8:17** „būtent“ – T. „sakydamas“.

pasidarė †visiškai ramu. ²⁷ Bet žmonės stebėjosi, sakydami: †„Kas tai *per žmogus*, kad netgi vėjai ir jūra jo klauso!“

²⁸ Ir kai jis atvyko į kitą pusę, į gergeziečių kraštą, jį pasitiko du velnių apsėstieji išeidami iš Škapų; *jie buvo* tokie labai *smurtingi, kad niekas negalėjo praeiti anuo keliu. ²⁹ Ir štai jie šaukė, sakydami: „Kas mums ir tau *bendro*, Jėzau, Dievo Sūnau? Ar čia atėjai pirma laiko mūsų kankinti?“ ³⁰ O toli nuo jų buvo †gausi besiganančių kiaulių banda. ³¹ Tad velniai maldavo jį, sakydami: „Jeigu mus išvarai, tai leisk mums †pasitraukti į kiaulių bandą.“ ³² Ir jis jiems tarė: „Eikite!“ Ir išėję jie pasitraukė į kiaulių bandą. Ir štai visa kiaulių banda metėsi nuo skardžio į jūrą ir nugaišo vandenyse. ³³ O tie, kurie jas ganė, pabėgo ir nuėję į miestą, viską išpasakojo, įskaitant štai, kas atsitiko velnių apsėstiesiems. ³⁴ Ir štai visas miestas išėjo Jėzaus pasitikti ir, kai jie pamatė jį, maldavo, kad jis paliktų jų *pakračius.

9

¹ Ir įlipęs į valtį, jis perplaukė ir atvyko

† **8:26** „visiškai ramu“ – T. „visiška ramybė“ arba „visiška tyla“. † **8:27** „Kas tai *per žmogus*“ – T. „Koks tai *žmogus*“ arba „Kokios rūšies šis *žmogus*“. § **8:28** „kapų“ – Arba „kapinių rūšių“, „laidojimo rūšių“. * **8:28** „smurtingi“ – Arba „pavojingi“. † **8:30** „gausi besiganančių kiaulių banda“ t. „besigananti daugybės kiaulių banda“. † **8:31** „pasitraukti“ – Arba „išeiti“. § **8:33** „tai, kas atsitiko velnių apsėstiesiems“ t. „apsėstųjų *patirtus* dalykus“. * **8:34** „pakračius“ – Arba „paribius“, „pasienio vietas“.

į *savąjį miestą. ⁶ Bet kad žinotumėte, jog Žmogaus Sūnus turi žemėje †valdymo galią nuodėmėms atleisti – tada jis tarė sergančiam paralyžiui – kelkis, pasiimk savo gultą ir eik į savo namus.“ ⁷ Ir atsikėlęs jis nuėjo į savo namus.

⁹ Ir iš ten eidamas toliau Jėzus pamatė muitinėje sėdintį žmogų, vardu Matą, ir jis jam sako: „Sek paskui mane!“ Ir jis atsikėlęs sekė paskui jį.

¹⁸ Jam tuos dalykus bekalbant jiems, štai †tam tikras valdytojas atėjęs garbino jį, sakydamas: „Ką tik mirė mano duktė, bet ateik ir uždėk ant jos savo ranką, ir ji gyvens.“ ¹⁹ Ir atsikėlęs Jėzus nusekė paskui jį, taip pat *ir* jo mokytiniai. ²⁰ Ir štai moteris, dvylika metų serganti kraujoplūdžiu, prisiartino iš paskos ir palietė jo drabužio kutą. ²¹ Mat ji *pati* sau kalbėjo: „Jeigu tik paliesiu jo drabužį, būsiu Šišgydyta.“ ²² O Jėzus atsigrėžęs ir ją pamatęs, tarė: „Drąsos, dukterie! Tavo tikėjimas tave

*išgydė.“ Ir nuo tos valandos moteris †buvo išgydyta. ²³ Ir Jėzus atėjęs į valdytojo namus ir pamatęs vamzdininkus ir triukšmaujančią minią, ²⁴ tarė jiems: „Pasitraukite, nes mergaitė ne mirusi, bet miega.“ Ir jie išjuokė jį. ²⁵ O kai minia buvo išvaryta, jis įėjęs *vidun* †paėmė mergaitę už rankos, ir ji atsikėlė. ²⁶ Ir Šgarsas

* **9:1** „savąjį miestą“ – Žr. Mk 2:1. † **9:6** „valdymo galią“ – Arba „teisę“, „valdžią“, „įgaliojimą“. † **9:18** „tam tikras“ – Arba „vienas“. § **9:21** „išgydyta“ – Arba „išgelbėta“. * **9:22** „išgydė“ – Arba „išgelbėjo“. † **9:22** „buvo išgydyta“ – „buvo išgelbėta“. † **9:25** „paėmė mergaitę už rankos, ir ji“ t. „paėmė jos ranką ir mergaitę“. § **9:26** „garsas apie tai“ t. „šis garsas“.

apie tai pasklido po visą tą kraštą.

²⁷ Ir Jėzui išeinant iš ten, du aklieji sekė paskui jį šaukdami ir sakydami: „Dovydo Sūnau, pasi-gailėk mūsų!“ ²⁸ O jam įėjus į namus, aklieji priėjo prie jo, ir Jėzus sako jiems: „**Ar tikite, kad aš pajėgiu tai padaryti?**“ Jie sako jam: „Taip, Viešpatie.“ ²⁹ Tada jis palietė jų akis, sakydamas: „**Teįvyksta jums pagal jūsų tikėjimą.**“ ³⁰ Ir jų akys atsivėrė; ir Jėzus juos prigrasė, sakydamas: „Žiūrėkite, **kad* niekas nesužinotų!“ ³¹ Bet išėję jie paskleidė garsą apie jį po visą tą kraštą. ³² Ir jiems išeinant, štai jie atvedė pas jį žmogų, *kuris buvo* nebylus ir velnio apsėstas. ³³ Ir kai velnias buvo išvarytas, nebylys prakalbo. Ir minios stebėjosi, sakydamos: „Taip dar niekada nebuvo matyta Izraelyje!“ ³⁴ Bet fariziejai tarė: „Jis išvarinėja velnius per velnių kunigaikštį.“ ³⁸ todėl melskite pjūties Viešpatį, kad jis varytų darbininkų į savo pjūtį.“

10

⁴ Simonas Kanaanietis ir Judas Iskarijotas, kuris ir išdavė jį. ⁸ Išgydykite ligonius, apvalykite raupsuotus, prikelkite mirusius, išvarkite velnius. **Dovanai* gavote, *dovanai* duokite. ¹⁵ Iš tiesų sakau jums: teismo dieną Sodomos ir Gomoros šaliai bus pakenčiamiau negu tam miestui.

* **9:30** „*kad* niekas nesužinotų!“ – Arba „tegul nesužino nė vienas!“ * **10:8** „Dovanai“, „dovanai“ – Arba „nemokamai“, kaip II Kor 11:7, II Tes 3:8.

16 Štai aš išsiunčiu jus kaip avis tarp vilkų; tad būkite gudrūs kaip gyvatės ir †nekalti kaip balandžiai. 22 Ir dėl mano vardo visi nekęs jūsų; bet būtent tas, kuris išters iki galo, bus išgelbėtas. 28 Ir nebijokite tų, kurie užmuša kūną, bet negali užmušti sielos; o verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną ‡pragare. 32 Taigi kiekvienas, kas tik mane išpažins žmonių akivaizdoje, tą ir aš išpažinsiu savo Tėvo, kuris yra danguje, akivaizdoje. 33 O bet kas, kuris manęs išsižadės žmonių akivaizdoje, to ir aš išsižadėsiu savo Danguje esančio Tėvo akivaizdoje. 39 Kas atrandęs savo Šgyvybę, tas ją pražudys, o kas pražudęs savo gyvybę dėl manęs, tas ją atras.

11

6 Ir yra palaimintas kas tik *nepasipiktins manimi.“ 10 Nes jis yra tasai, apie kurį yra parašyta: Štai aš siunčiu pirma tavo veido savo pasiuntinį, kuris paruoš tau kelią pirma tavęs. 19 Atėjo Žmogaus Sūnus, valgantis ir geriantis, ir jie sako: „Štai žmogus rijūnas ir vyno gėrūnas, muitininkų ir nusidėjėlių draugas! Bet jos vaikai išmintį †išteisina.“ 20 Tada

† 10:16 „nekalti“ – T. y. be nuodėmingų „priemaišų“, charakterio atžvilgiu vientisi. Gr. žodis ἀκέραιος (akeraios) vartojamas NT tik čia, Rom 16:19, ir Flp 2:15. ‡ 10:28 „pragare“ –

Gr. „gehenoje“. § 10:39 „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). *

11:6 „nepasipiktins“ – Arba „nebus suklypdytas“. † 11:19 „išteisina“ t. y., „tvirtina (skelbia) esant nekaltintą (nepeiktiną), t. y. teisią, padėtį užimančia“.

jis pradėjo priekaištauti miestams, kuriuose buvo padaryta daugumas jo galingų antgamtinių veiksmų, kadangi jie neatgailavo: ²¹ „Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Nes jeigu galingi antgamtiniai veiksmai, kurie buvo padaryti jumyse, būtų buvę padaryti Tyre ir Sidone, jie seniai būtų atgailavę ašutinėje ir pelenuose. ²² Vis dėlto jums sakau: teismo dieną Tyrui ir Sidonui bus pakenčiamiau negu jums! ²⁴ Bet aš sakau jums, kad teismo dieną Sodomos šaliai bus pakenčiamiau negu tau.“ ²⁸ Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir nešate sunkias naštas, ir aš jums suteiksiu poilsį. ²⁹ Imkite ant savęs mano jungą ir mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies, ir jūs rasite savo sieloms poilsį, – ³⁰ nes mano jungas švelnus ir mano našta yra lengva.

12

⁸ Nes Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats.“
¹⁷ kad išsipildytų, kas buvo *pasakyta per

‡ **11:20** „priekaištauti“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 5:11; Mt 27:44; Mk 15:32; Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „niekinti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“.

§ **11:30** „švelnus“ – Arba „malonus“.

* **12:17** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“.

pranašą †Izaiją, ‡būtent: ¹⁸ Štai mano *Tarnas, kurį aš išrinkau, mano mylimasis, kuriuo gėrisi mano siela. Ant Jo uždėsiu savo Dvasią, ir jis praneš kitataučiams †teisingumą. ²⁰ ‡Jis nenulauš lūžusios nendrės ir neužgesins gruzdančio dagčio, Škol neišsiųs teisingumo į pergalę. ²¹ IR KITATAUČIAI SUDĖS VILTIS Į JO VARDĄ.

²² Tada pas jį atvedė aklą ir nebylą velnio apsėstą žmogų; ir jis išgydė jį taip, kad aklas ir nebylus žmogus ir kalbėjo ir regėjo. ²³ Ir visos minios netvėrė iš nuostabos ir sakė: „Nejaugi šis nėra Dovydo sūnus?!“ ²⁴ Bet tai išgirdę, fariziejai sakė: „Šitas išvarinėja velnius ne kitaip, kaip tik velnių valdovu Belzebulu.“ ²⁵ Ir Jėzus, žinodamas jų mintis, tarė jiems: „Kiekviena karalystė, suskilusi priešingai sau, nusiaubiama, ir joks miestas ar *jokie namai, suskilę priešingai sau, neištovės. ²⁶ Ir jeigu Šėtonas išvarinėja Šėtoną, tai jis yra susiskaldęs priešingai sau. Tai kaipgi išstovės jo karalystė? ²⁷ Ir jeigu aš išvarinėju velnius Belzebulu, tai kuo juos išvarinėja jūsų vaikai?! Todėl jie bus jūsų

† **12:17** „Izaiją“ – Gr. Ἡσαΐας (Hesaias). ‡ **12:17** „būtent“ – T. „sakydamas“. § **12:18** „Štai [...]“ – Žr. Iz 42:1. * **12:18** „Tarnas“ – Gr. žodis παῖς (país) gali būti išverstas ir žodžiais „vaikas“ ar „sūnus“. Čia dėl cituojamo ST teksto, nėra abejonės, kuriuo žodžiu išversti. Žodis παῖς NT nurodo į Viešpatį Jėzų tik čia ir Apd 3:13, 26; 4:27, 30. ST Jehovos Tarnas dar minimas Iz 48:20, 52:13, 53:11. † **12:18** „teisingumą“ – Gal „teisumo reglamentą“, t. y. kaip įgyti teisumą. ‡ **12:20** „Jis [...]“ – Žr. Iz 42:3. § **12:20** „kol neišsiųs“ – Arba „iki tol, kol išsiųs“. * **12:25** „jokie namai“ – Arba „jokia šeimyna“.

teisėjai. ²⁸ Bet jeigu aš išvarinėju velnius Dievo Dvasia, tai †pas jus yra atėjusi Dievo karalystė. ²⁹ Arba kaipgi gali kas įeiti į ‡galiūno namus ir išplėsti jo daiktus, jeigu jis pirma nebus surišęs galiūno? Jis išplėš jo namus tik tada. ³⁰ Kas ne su manimi, tas prieš mane, ir kas su manimi nerenka, tas Šišvaiko. ³¹ Todėl sakau jums: visokia nuodėmė ir piktžodžiavimas bus žmonėms atleisti, bet piktžodžiavimas *Šventajai Dvasiai* nebus žmonėms atleistas. ³⁷ Nes pagal savo žodžius būsi išteisintas ir pagal savo žodžius būsi pasmerktas.“

³⁸ Tada kai kurie iš raštininkų ir fariziejų atsakė, tardami: „Mokytojau, mes norėtume pamatyti ženklą iš tavęs.“ ³⁹ Bet jis atsakydamas tarė jiems: „Nelaba ir svetimaujanti karta *geidžia ženklą, bet nebus jai duota *kito* ženklą, kaip tik pranašo Jonos ženklas, ⁴⁰ nes kaip Jona buvo tris dienas ir tris naktis didelio vandens gyvūno pilve, taip ir Žmogaus Sūnus bus tris dienas ir tris naktis žemės širdyje. ⁴¹ Žmonės nineviečiai kelsis drauge su šia karta teisme ir ją pasmerks, nes jie atgailavo dėl Jonos šaukliško skelbimo, o štai čia už Joną yra *kas didesnis!*“

13

¹⁸ Taigi jūs pasiklausykite palyginimo apie

† **12:28** „pas jus“ t. „ant jūsų“. ‡ **12:29** „galiūno“ (2 k.) – Arba „stipruolio“. § **12:30** „išvaiko“ – Arba „išsklaido“, „barsto“; plg. Prd 49:10 (Mesijas surenka žmones.), Jn 10:12. * **12:39** „geidžia“ – Arba „ieško“, „reikalauja“.

sėjēja. ⁵⁵ Argi šis ne *dailidės sūnus? Argi jo motina nevadinama Marija? O jo broliai – Jokūbas ir Jozė, ir Simonas, ir Judas? ⁵⁶ Ir jo seserys, argi ne jos visos su mumis? Tad iš kur šitam visi šie dalykai?!“ ⁵⁷ Ir jie †pasipiktino juo. Bet Jėzus jiems tarė: „Pranašas nebūna be pagarbos *niekur kitur*, tik savo tėviškėje ir savo namuose. ⁵⁸ Ir jis ten nepadarė daug galingų antgamtinių veiksmy dël jų netikėjimo.

14

²² Ir tuoj pat Jėzus privertė savo mokytinius lipti į valtį ir pirma jo plaukti į kitą pusę, kol jis atleisiąs minias. ²³ Ir, atleidęs minias, jis užlipo į kalną melstis atskirai. Ir, atėjus vakarui, jis buvo ten vienas. ²⁴ Bet valtis jau buvo jūros viduryje, blaškoma bangų, nes vėjas buvo priešingas. ²⁵ Ir per ketvirtą nakties sargybą Jėzus ėjo pas juos vaikščiodamas jūros paviršiumi. ²⁶ Ir kai mokytiniai pamatė jį vaikščiojantį jūros paviršiumi, jie krūptelėjo ir sakė: „Tai šmėkla!“ ir iš baimės jie ėmė šaukti. ²⁷ Bet Jėzus tuojau jiems tarė, sakydamas: „*Drąsos! Tai aš. Nebijokite!“ ²⁸ Ir Petras jam atsakydamas tarė: „Viešpatie, jei tai tu, liepk man eiti pas tave vandens paviršiumi.“ ²⁹ O jis tarė: „Ateik.“ †Tai išlipęs iš valties, Petras vaikščiojo vandens

* **13:55** „dailidės“ – Arba „amatininko“. Didelė tikimybė, kad toks amatininkas gamindavo plūgus ir jungus. Kartais gr. žodis τέκτων (tekton) ne NT rodo į kalvį. Toks žmogus turėjo būti įgudęs meistras. † **13:57** „pasipiktino juo“ – Arba „suklupo dël jo“. * **14:27** „Drąsos“ – T. „Būkite drąsūs“. † **14:29** „Tai“ – Arba „Ir“, „O“.

paviršiumi, kad nueitų pas Jėzų. ³⁰ Bet matydamas smarkų vėją, jis nusigando ir, pradėjęs skęsti, sušuko, sakydamas: „Viešpatie, išgelbėk mane!“ ³¹ Ir tuojau ištiesęs ranką, Jėzus nutvėrė jį bei jam tarė: „O mažatiki, ko suabejojai?!“ ³² Ir jiems įlipus į valtį, vėjas nurimo. ³³ Tuomet tie, kurie buvo valtyje, prisiartinę pagarbino jį, sakydami: „Tikrai tu esi Dievo Sūnus!“

15

² „Kodėl tavo mokytiniai laužo prosenių tradiciją? Nes jie nesimazgoja rankų, kai valgo duoną.“ ⁹ bet niekais *jie mane garbina, mokydami žmonių priesakų *lyg įpareigojančių mokslų*“⁴. ¹² Tada atėjo jo mokytiniai ir jam pasakė: „Ar žinai, kad fariziejai, išgirdę tą pasakymą, †pasipiktino?“ ¹³ Bet jis atsakydamas tarė: „Kiekvienas augalas, kurio nesodino mano dangiškasis Tėvas, bus išrautas. ¹⁸ Bet tie dalykai, kurie išeina iš burnos, išlenda iš širdies, ir šie suteršia žmogų. ¹⁹ Nes iš širdies išeina blogos mintys, žmogžudystės, svetimavimai, paleistuvystės, vagystės, melagingi liudijimai, ‡piktžodžiovimai. ²⁰ Šitie yra tie dalykai, kurie suteršia žmogų, bet valgymas nemazgotomis rankomis žmogaus nesuteršia.“

²¹ ŠTada Jėzus išėjo iš ten ir pasitraukė į Tyro

* **15:9** „jie mane garbina“ – Iz 29:13 tai yra „jų baimė manęs“, t. y. kaip jie išreiškė savo tariamą baimę Dievui. † **15:12** „pasipiktino“ – Arba „suklupo“. ‡ **15:19** „piktžodžiovimai“ – Arba „šmeižtai“. § **15:21** „Tada Jėzus išėjo iš ten ir“ – Arba „Ir iš ten išėjęs, Jėzus“.

ir Sidono *regioną. ²² Ir štai moteris kanaanietė iš tų †pakraštų išėjusi šaukė jam, sakydama: „Pasigailėk manęs, o Viešpatie, Dovydo Sūnau! Mano dukrą baisiai †apsėda Švelnias! ²³ Bet jis neatsakė jai nė žodžio. Ir priėję jo mokytiniai prašinėjo jį, sakydami: „Išsiusk ją, nes ji šaukia mums iš paskos!“ ²⁴ Bet jis atsakydamas tarė: „Aš esu siųstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis.“ ²⁵ Tada ji priėjusi jį garbino, tardama: „Viešpatie, padėk man!“ ²⁶ Bet jis atsakydamas tarė: „Nėra gerai imti vaikų duoną ir mesti šunyčiams.“ ²⁷ O ji tarė: „Taip, Viešpatie. Tačiau ir šunyčiai ėda trupinius, kurie krenta nuo jų šeimininkų stalo.“ ²⁸ Tada Jėzus atsakydamas tarė jai: „O moterie, didis tavo tikėjimas! Teįvyksta tau, kaip tu nori.“ Ir tą pačią valandą jos dukra buvo išgydyta.

²⁹ Ir iš ten išėjęs, Jėzus atvyko prie Galilėjos jūros, ir užkopęs ant *kalno, ten sėdėjo. ³⁰ Ir atėjo pas jį didžiulės minios, †atsigabendamos su savimi raišų, aklų, nebylių, †neturinčių kūno dalių ir daugelį kitokių, ir juos padėjo prie Jėzaus kojų, o jis juos išgydė. ³¹ Pasekmė ta, kad minios stebėjosi, matydama nebylius

* **15:21** „regioną“ t. „dalis“ (dgs.). † **15:22** „pakraštų“ – Arba „paribių“, „pasienio vietos“. ‡ **15:22** „apsėda velnias“ – Arba „užvaldo“; gr. žodis panašus į „yra velniazuota“, „yra demonizuota“. § **15:22** „velnias“ – Arba „velniai“, „demonas“, „demonai“. * **15:29** „kalno“ – plg. Mt 14:23; Mt 28:20. † **15:30** „atsigabendamos“ – Arba „turėdamos“. ‡ **15:30** „neturinčių kūno dalių“ – Arba „luošų“; žr. Mt 15:31, 18:8; Mk 9:43.

kalbančius, Šneturinčius kūno dalių sveikus, raišus vaikščiojančius ir aklus reginčius, ir šlovino Izraelio Dievą. ³² Tada, susišaukęs savo mokytinius, Jėzus tarė: „Mane apima gailestis dėl minios, nes jau tris dienas jie pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti, ir nenoriu paleisti jų alkanų, kad jie nenuilstų kelyje. ³³ Ir jo mokytiniai jam sako: „Iš kur mums *imti* dykumoje tiek daug duonos, kad *ji* pasotintų tokią didžiulę minią? ³⁴ Ir Jėzus jiems sako: „Kiek jūs turite kepalų? Ir jie tarė: „Septynis ir kelias žuvelės. ³⁵ Ir jis įsakė miniai *susėsti ant žemės ³⁶ ir paėmęs septynis kepalus ir žuvis *ir* padėkojęs, jis laužė ir davė savo mokytiniams, o mokytiniai – miniai. ³⁷ Ir jie visi valgė ir pasisotino; ir pririnko pertekusių †gabalų septynias ‡pilnas pintines. ³⁸ O valgančiųjų buvo keturi tūkstančiai vyrų, Šneskaitant moterų ir vaikų. ³⁹ Ir paleidęs minias, jis įlipo į valtį ir atvyko į Magdalos pakraščius.

16

¹⁵ Jis sako jiems: „Bet jūs ką sakote mane esant? ¹⁶ Ir Simonas Petras atsakydamas tarė: „Tu esi *Kristus, gyvojo Dievo Sūnus! ¹⁷ Ir Jėzus atsakydamas tarė jam: „Palaimintas esi,

§ 15:31 „neturinčius kūno dalių“ – Arba „luošius“; žr. Mt 15:30, 18:8; Mk 9:43. * 15:35 „susėsti ant žemės“ – Arba „atsilošti ant žemės *valgyti*“. † 15:37 „gabalų“ – Arba „laužtų dalių“. ‡ 15:37 „pilnas pintines“ – Arba „pilnus krepšius“. § 15:38 „neskaitant“ – Arba „be“. * 16:16 „Kristus“ t. y., „Mesijas“.

Simonai †bar Jona, nes ne kūnas ir kraujas tau *tai* apreiškė, bet mano Tėvas, kuris *yra* danguje. ¹⁸ Ir aš taip pat sakau tau, kad tu esi Petras, †ir Šant šitos Uolos aš *statydinsiu savo bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. ¹⁹ Ir aš tau duosiu dangaus karalystės raktus, ir ką tik tu †suriši žemėje, bus surišta danguje, ir ką tik tu atriši žemėje, bus atrišta danguje. ²⁰ Tada jis davė įsakymą savo mokytiniais, kad jie niekam nesakytų, kad jis yra Jėzus, †kuris Kristus. ²⁴ Tada Jėzus tarė savo mokytiniais: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada savęs ir tepasiima savo kryžių, ir teseka manimi. ²⁵ Nes bet kas, kuris ketina išgelbėti savo Šgyvybę, tas ją pražudys, o bet kas, kuris pražudys savo gyvybę dėl manęs, *tas* ją atras. ²⁶ Nes kokia gi nauda žmogui, jeigu jis laimėtų visą pasaulį,

† **16:17** „bar Jona“ – Hebrajiškas žodis „bar“ reiškia „sūnų“, vadinasi, Simonas yra Jonos sūnus. Kadangi hbr. žodis „bar“ buvo pateiktas gr. kalbos tekste, čia jis yra neišverstas, kad hebraizmas liktų aiškus. Priešingai, Jn 1:42 eilutėje vartojamas graikiškas žodis yra υἱός (huios), „sūnus“. † **16:18** „ir“ – Arba „o“. § **16:18** „ant šitos Uolos“ – Žr. Rom 9:33; I Kor 10:4, 3:11; I Pt 2:8. * **16:18** „statydinsiu“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. I Kor 8:1; 14:4, 17; I Tes 5:11; I Pt 2:5). † **16:19** „suriši“, „atriši“ – Gr. kalbos formos yra tariamosios nuosakos, „surištum“, „atrištum“, nors gr. k. formos Mt 18:18 yra būsimosios laikos. † **16:20** „kuris“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris dažnai neverčiamas į lietuvių kalbą, o kai yra verčiamas, dažnai vartojamas žodis „tas“ arba savybinis įvardis (pvz., „jo“, „jos“.). § **16:25** „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.).

bet *prarastų savo sielą?! Arba ką žmogus duos mainais už savo sielą?!

17

⁵ Dar jam tebekalbant, štai šviesus debesis *apgaubė juos šešėliu, ir štai balsas iš debesis †prakalbo: „Šitas yra ‡mano mylimasis Sūnus, kuriuo gėriuosi – klausykite jo!“ ⁷ Ir priėjęs Jėzus palietė juos bei tarė: „Kelkitės ir nebijokite! ⁸ Ir pakėlę savo akis jie nieko *daugiau* nebematė, vien tiktai Jėzų.

¹⁴ Ir jiems atėjus prie minios, pas jį atėjo žmogus, klaupdamasis prieš jį ir sakydamas: ¹⁵ „Viešpatie, pasigailėk mano sūnaus, kadangi jis Šmėnulio susmogtas ir labai kankinasi, mat jis dažnai įpuola į ugnį ir dažnai į vandenį. ¹⁶ Ir atvedžiau jį pas tavo mokytinius, bet jie nepajėgė jo išgydyti.“ ¹⁷ Tada Jėzus atsakydamas tarė: „O netikinti ir iškrypusi karta! Iki kol aš būsiu su jumis? Iki kol jus pakęsiu? Atneškite jį čia, pas mane.“ ¹⁸ Ir Jėzus sudraudė *velnią, ir jis išėjo iš jo; ir vaikas buvo išgydytas nuo to †akimirksnio. ¹⁹ Tada mokytiniai atskirai atėjo pas Jėzų ir tarė: „Kodėl mes nepajėgėme jo išvaryti?“ ²⁰ Ir Jėzus jiems tarė: „**Dėl jūsų netikėjimo. Nes iš**

* **16:26** „prarastų savo sielą“ – Arba „patirtų savo sielos pražūtį“. * **17:5** „apgaubė“ – Arba „pridengė“. † **17:5** „prakalbo“ – T. „prakalbantis“, „sakantis“. ‡ **17:5** „mano mylimasis Sūnus“ – Arba „mano Sūnus, mylimasis“. § **17:15** „mėnulio susmogtas“ – Žr. Ps 121:6; Mt 4:24. * **17:18** „velnią, ir jis“ – gr. „jį, ir velnias“. † **17:18** „akimirksnio“ – gr. žodis gali reikšti ir valandą ir kt., priklausomai nuo konteksto.

tiesų sakau jums: jeigu †turėsite tikėjimą kaip garstyčios sėklos grūdėlį, jūs pasakysite šitam kalnui: „Persikelk iš čia į tenai“, – ir jis persikels. Ir nieko jums nebus neįmanomo. ²¹ Tačiau šita Šveislė kitaip neišeina, kaip tik malda ir pasninku.“

²⁴ Ir atėjus jiems į Kapernaumą, prie Petro priėjo *rinkliavos rinkėjai, ir tarė: „Ar jūsų mokytojas nemoka rinkliavos? ²⁵ Jis sako: „Taip, jis moka! Ir kai parėjo į namus, Jėzus pirmas jį prakalbino: „Kaip manai, Simonai? Iš ko žemės karaliai ima muitą ar duoklę? Iš savo vaikų ar iš svetimųjų? ²⁶ Petras jam sako: „Iš svetimųjų. Jėzus sako jam: „Tai, žinoma, vaikai yra laisvi. ²⁷ Tačiau, kad †jų nepiktintume, nueik prie jūros, įmesk kabliuką, paimk pirmą užkibusią žuvį, ir pravėręs jos žiotis rasi pinigą. Paimk jį ir atiduok jiems už mane ir už save.“

18

Kas yra didžiausias dangaus karalystėje?

¹ *Tuo pačiu metu pas Jėzų atėjo mokytiniai, sakydami: „Kas gi yra didžiausias dangaus

‡ 17:20 „turėsite“ – T. „turėtumėte“. § 17:21 „veislė“ – Arba „padermė“, „giminė“. * 17:24 „rinkliavos“ – Gr. διδραχμων (didrachmon), tai yra graikiškos monetos pavadinimas, taip pat šventyklos rinkliavos pavadinimas. Žodis čia vartojamas kalbos figūra metonimija ir jis nusako rinkliavą (mokestį), kuri turėjo sumokėti žydų vyrai pagal Iš 30:13. Hebrajiškais pinigais mokestis = pusė šekelio, o graikiškais pinigais = dvi drachmos. † 17:27 „jų nepiktintume“ – Arba „jų neklupdytume“. * 18:1 „Tuo pačiu metu“ – T. „Tą pačią valandą“.

karalystėje?“ ² Ir Jėzus, pasišaukęs mažą vaiką, pastatė jį jų viduryje, ³ ir tarė: „Iš tiesų sakau jums: jeigu †neatsiversite ir nepasidarysite kaip maži vaikai, jokia būdu neįeisite į dangaus karalystę. ⁴ Todėl kas nusižemina kaip šis mažas vaikas, tas yra didžiausias dangaus karalystėje.

⁹ Ir jei tavo akis †suklupdina tave, išlupk ją ir mesk nuo savęs. Tau yra geriau vienakiui įeiti į gyvenimą, negu turėdamas dvi akis būti įmestam į Špragaro ugnį. ¹¹ Juk Žmogaus Sūnus atėjo išgelbėti to, kas yra pražuvę.

Pražuvusi avis

¹⁴ Lygiai taip pat tai nėra jūsų danguje *esančio* Tėvo valia, kad pražūtų bent vienas iš šitų mažutėlių.

Įtikink savo brolių dėl kaltumo

¹⁵ Be to, jeigu tavo brolis tau nusidės, eik ir *prie keturių akių įtikink jį dėl kaltumo; jeigu jis paklausys tavęs, tu laimėjai savo brolių.

¹⁶ Bet jeigu jis tavęs neklausys, paimk su savimi dar vieną ar du, kad †dviejų ar trijų liudytojų burnos parodymais būtų patvirtintas kiekvienas †žodis. ¹⁷ O jeigu jis atsisakys jų klausyti, pasakyk

† **18:3** „neatsiversite“ – Arba „neatsigręšite“. † **18:9** „suklupdina tave“ – T. y. yra priežastis, dėl kurios nusidedi. § **18:9** „pragaro“ – Arba „ugningos griovos“, „ugningo tarpeklio“, „ugningos daubos“. Gr. γέεννα (gehenna). Sinonimas – „ugnies ežeras“. * **18:15** „prie keturių akių“ – Gr. „vien tik tarp tavęs ir jo“. † **18:16** „dviejų ar trijų liudytojų burnos parodymais būtų patvirtintas kiekvienas žodis“ – Žr. Įst 19:15; plg. Jn 8:17, II Kor 13:1, I Tim 5:19, Hbr 10:28. † **18:16** „žodis“ – Arba „reikalas“, „dalykas“. Gr. ῥῆμα (rhēma); plg. Lu 1:37.

tai bažnyčiai; bet jeigu jis atsisakys klausyti bažnyčios, tebūna jis tau kaip Švetimtikis ir muitininkas. ¹⁸ Iš tiesų sakau jums: kokius tik dalykus jūs surišite žemėje, bus surišta danguje, ir kokius tik dalykus jūs atriшите žemėje, bus atrišta danguje. ¹⁹ Jums dar sakau: jei du iš jūsų susitartų žemėje dėl bet kokio dalyko, ko tik jie prašytų, jiems tai bus padaryta mano Tėvo, kuris yra danguje. ²⁰ Nes kur du ar trys yra susirinkę mano vardu, ten aš esu tarp jų.“

Kiek kartų atleisti? Palyginimas apie neatlaidų tarną

²¹ Tada atėjęs pas jį, Petras pasakė: „Viešpatie, kiek kartų mano brolis nusidės man, ir aš turėsiu jam atleisti? Ar iki septynių kartų?“ ²² Jėzus jam *tarė: „Aš nesakau tau iki septynių kartų, bet iki septyniasdešimtkart septynių. ³⁵ Taip ir mano dangiškasis Tėvas padarys jums, jeigu jūs kiekvienas iš širdies neatleisite savo *broliams jų nusižengimų.“

19

¹⁴ Bet Jėzus tarė: „Leiskite vaikučius ir ne-drauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė.

¹⁶ Ir štai vienas priėjęs tarė jam: „Gerasis Mokytojai, ką gera turiu daryti, kad turėčiau amžiną gyvenimą? ¹⁹ gerbk savo tėvą ir motiną; ir, mylėk savo artimą kaip save patį.“ ²³ Tada Jėzus tarė savo mokytiniais: „Iš tiesų sakau

Š **18:17** „svetimtikis“ – Arba „pagonis“. * **18:35** „broliams jų nusižengimų“ – T. „broliui jų nusižengimų“.

jums: turtingas sunkiai įeis į dangaus karalystę.
 24 Ir dar jums sakau: lengviau kupranugariui pralįsti pro adatos ausį, negu turtingam įeiti į Dievo karalystę.“ 25 O *tai* išgirdę, jo mokytiniai labai nustebo *ir pasakė: „Tai kas gali būti išgelbėtas?!“ 26 Bet įbedęs į juos akis, Jėzus jiems tarė: „Žmonėms †tai yra neįmanoma, bet Dievui viskas yra įmanoma. 27 Tada Petras atsakydamas jam tarė: „Štai mes ‡viską palikome ir sekėme paskui tave. Kas mums bus už tai?“ 28 Ir Jėzus jiems tarė: „Iš tiesų sakau jums, kad Šatgimime, kai Žmogaus Sūnus sėdės savo šlovės soste, *jūs, kurie sekėte paskui mane, – jūs irgi sėdėsite dvylikoje sostų, teisdami dvylika Izraelio genčių. 29 Ir kiekvienas, kuris paliko †namus ar brolius, ar seseris, ar tėvą, ar motiną, ar žmoną, ar vaikus, ar žemes dėl mano vardo, gaus šimteriopai ‡ir paveldės amžinąjį gyvenimą. 30 Tačiau daugelis pirmųjų bus paskutiniai, ir daugelis paskutinių – pirmi.“

* 19:25 „ir pasakė“ – T. „(pa)sakydami“. † 19:26 „tai“ – Arba „šitas dalykas“. ‡ 19:27 „viską“ – Gr. dgs. „visus dalykus ir asmenis“. § 19:28 „atgimime“ – Arba „atgimdyme“, „atnaujinime“. Gr. žodis παλιγγενεσία (palingenesía) NT vartojamas tik čia yra Tit 3:5, o giminingas žodis γένεσις (génesis), kuris reiškia „pradžią“, „gimdymą“ (ir todėl „kilmę“, „gimtąjį“ ir pan.) vartojamas Mt 1:1; Jok 1:23, 3:6. Plg. Apd 3:21 ir Mk 10:30. * 19:28 „jūs [...] jūs“ – Šiame gr. kalbos tekste veiksnys yra aiškus be užrašyto įvardžio. Bet tekste kartojasi įvardis du kartus. Taip Jėzus pabrėžė Dvylikai, kad būtent jie turės atskleistą privilegiją. † 19:29 „namus“ – Gr. dgs. Gr. žodis οικία (oikía) kartais nurodo namiškus, bet šiame kontekste jie yra išvardinti. ‡ 19:29 „ir“ – Arba „tai yra“.

20

25 Bet Jėzus juos pasišaukęs, tarė: „Jūs žinote, kad * tautų valdovai jiems viešpatauja, ir didžiūnai joms duoda pajusti savo galią. 26 Bet tarp jūsų taip nebus. Priešingai, kas tarp jūsų † nori būti didis, jis turi būti jūsų tarnautojas, 27 ir kas tarp jūsų nori būti pirmas, jis turi būti jūsų tarnas 28 lygiai taip, kaip Žmogaus Sūnus atėjo ne kad jam tarnautų, bet kad jis pats tarnautų ir savo gyvybės atiduotų kaip išpirkos vietoj daugelio.“ 29 Ir jiems išeinant iš Jericho, paskui jį sekė didelė minia. 30 Ir štai pakelėje sėdintys du aklieji išgirde, kad Jėzus eina pro šalį, šaukė, sakydami: „Pasigailėk mūsų, o Viešpatie, Dovydo Sūnau!“ 31 Ir minia sudraudė juos, kad jie tylėtų, bet jie vis šaukė ‡ dar garsiau, sakydami: „Pasigailėk mūsų, o Viešpatie, Dovydo Sūnau!“ 32 Ir sustojęs Jėzus pašaukė juos ir tarė: „Ko norite, kad jums padaryčiau?“ 33 Jie sako jam: „Viešpatie, kad mūsų akys būtų atvertos.“ 34 Tad Jėzus, apimtas gailėsčio, palietė jų akis; ir tuoj pat jų akys praregėjo, ir jie nusekė paskui jį.

21

1 Ir kai jie priartėjo prie Jeruzalės ir atėjo į Betfagę prie Alyvų kalno, tada Jėzus pasiuntė du mokytinius, 2 sakydamas jiems: „Eikite į priešais jus esantį kaimą, ir tuojau rasite pririštą asilę

* 20:25 „tautų [...] joms“ – Arba „kitataučių [...] jiems“. † 20:26 „nori“ – Arba „ketina“; gal „nusprendžia“. ‡ 20:31 „dar garsiau“ – Gr. „dar labiau“.

ir su ja asilaitį; atriškite juos ir atveskite man.
³ Ir jeigu kas jums ką sakytų, pasakykite: „Jų reikia Viešpačiui. Ir jis tuojau juos išsiųs.“⁴ Visa tai įvyko, kad išsipildytų, kas buvo *pasakyta per pranašą, †būtent: ⁵ †Sakykite Siono dukteriai: Štai tavo karalius ateina pas tave romus ir sėdintis ant asilo Šir ant asilaičio, nešulinio gyvulio jauniklio.⁶ Ir mokytiniai nuėję ir padarę, kaip Jėzus jiems *buvo įsakęs, ⁷ atvedė asilę ir asilaitį, uždėjo ant jų savo drabužius, ir užsodino jį ant jų.⁸ Ir labai didelė minia tiesė savo drabužius kelyje, o kiti kirto šakas nuo medžių ir klojo jas kelyje. ³² Nes Jonas atėjo pas jus teisumo kelyje, ir jūs juo netikėjote; bet muitininkai ir paleistuvės juo tikėjo; ir jūs, tai matę, vėliau neatgailavote, kad juo tikėtumėte.
⁴⁴ Ir kas ant to akmens kris, bus sudaužytas, bet ant ko jis nukris, tą sutriuškins.“

22

²⁹ Jėzus atsakydamas tarė jiems: „Jūs klystate *nepažindami nei šventraščių, nei Dievo galios,
³² „Aš esu Abraomo Dievas ir Izaoko Dievas, ir Jokūbo Dievas?“ Dievas nėra mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas.“³⁶ „Mokytojau, kuris įsakymas yra †didžiausias Įstatyme?“³⁷ Jėzus jam atsakė:

* **21:4** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. † **21:4** „būtent“ – T. „sakydamas“. † **21:5** „Sakykite ...“ – Zch 9:9.

§ **21:5** „ir“ – Arba „tai yra“. * **21:6** „buvo įsakęs“ – T. „įsakė“.

* **22:29** „nepažindami“ – Arba „nesuprasdami“, „nesuvokdami“.

† **22:36** „didžiausias“ – Arba „didysis“, bet žr. Apd 8:9 ir Hbr 8:11, kur tas pats gr. žodis verčiamas „didžiausias“.

„Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visu savo protu. ³⁸ Šis yra pirmasis ir [‡]didžiausias įsakymas. ³⁹ Ir antrasis yra panašus į jį: Mylėk savo artimą kaip save patį. ⁴⁰ Ant šitų dviejų įsakymų kybo visas Įstatymas ir Pranašai.“ ⁴³ Jis sako jiems: „Kaipgi tada Dovydas Šdėl Dvasios *įtakos* vadina jį Viešpačiu, sakydamas:

23

¹³ Bet vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs priešais žmones uždarote dangaus karalystę; nes nei jūs patys neįeinate, nei *į ją* įeinantiems neleidžiate įeiti. ¹⁵ Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs apkeldiate jūra ir sausuma, kad padarytumėte vieną atsivertėlį, ir kai tokiu atsiranda, padarote jį pragaro vaiką dukart labiau negu patys *esate*. ²³ Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs duodate dešimtinę nuo mėtų ir *krapų ir kmynų, bet apleidote svaresnius įstatymo *dalykus* – teisingumą, gailestingumą ir tikėjimą. Šituos reikėjo jums vykdyti ir anų neapleisti! ²⁴ *Jūs* akieji vadai,

‡ **22:38** „didžiausias“ – Arba „didysis“, bet žr. Apd 8:9 ir Hbr 8:11, kur tas pats gr. žodis verčiamas „didžiausias“.

§ **22:43** „dėl Dvasios *įtakos*“ – Arba „dėl Dvasios“. Arba „dėl Dvasios veiklos / vadovavimo“, „Dvasios valdomas“, „dėl Dvasios paraginimo“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų.

* **23:23** „krapų“ – Arba „anyžių“ (panašus augalas).

kurie iškošiate †uodą, bet praryjate kupranugarį! ²⁸ **Taip ir jūs išoriškai atrodote žmonėms teisūs, bet viduje esate pilni veidmainystės ir įstatymo pažeidinėjimo.** ³⁷ O Jeruzale, Jeruzale, kuri žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie yra pas tave siūsti! Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po sparnais, o #jūs nenorėjote!

24

⁸ O visi tie dalykai *tėra* skausmų pradžia. ¹³ Bet kas ištvėrs iki galo, būtent tas bus išgelbėtas. ¹⁴ Ir bus paskelbta ši karalystės evangelija visame pasaulyje, kad būtų liudijimas visoms tautoms, ir tada ateis galas. ¹⁵ Todėl kai pamatysite išniekinimo bjaurybę, kuri buvo apsakyma per pranašą Danielų, stovinčią šventoje vietoje (teglu skaitytojas permano!), ³⁵ Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai niekaip nepraeis. ³⁶ Bet apie tos Dienos ir Valandos **laiką* niekas nežino, nei dangaus angelai, bet tik mano Tėvas.

25

⁴ **bet išmintingosios kartu su žibintais pasiėmė alyvų aliejaus savo induose.** ²¹ Jo

† **23:24** „uodą“ – Gal „mašalėlį“. ‡ **23:37** „jūs nenorėjote“ – T. y. „jūsų valia buvo priešinga“. * **24:36** „*laiką*“ – Žodis „laiką“ yra įterptą atsižvelgiant į paralelinio Mk 13:33 eilutę, kurioje toks žodis yra ir į tai, kad šios Mt 24:36-tos eilutės gr. tekste yra žodis „peri“ (περι), kurį verčiant be įterpto žodžio „laiką“, gali duoti liet. teksto skaitytojui klaidingai suprasti, kad niekas nieko nežino apie tą Dieną ir Valandą, kai žinių daug kas turi apie tai, tik niekas be Tėvo nežino laiko.

valdovas tarė jam: „Gera *atlikta*, gerasis ir ištikimasis tarne! Tu buvai ištikimas dėl keleto dalykų, aš padarysiu tave atsakingą už daugelį dalykų. Įeik į savo valdovo džiaugsmą!“³³ ir jis pastatys avis savo dešinėje, bet ožius – kairėje.⁴¹ Tada jis tars ir tiems kairėje: „Eikite nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, paruoštą velniui ir jo angelams!“⁴² Nes buvau išalkęs, ir nedavėte man valgyti, buvau ištroškęs, ir *nedavėte man atsigerti,⁴³ buvau †svetimšalis, ir jūs manęs nepriėmėte, ‡nuogas, ir manęs neaprengėte, sergantis ir kalėjime, ir manęs neaplankėte.“⁴⁴ Tada ir jie atsakys jam, tardami: „Viešpatie, kada tave matėme išalkusį ar ištroškusį, ar svetimšalį, ar nuogą, ar sergantį, ar kalėjime ir tau nepatarnavome?“⁴⁵ Tada jis atsakys jiems, tardamas: „Iš tiesų sakau jums: kiek nepadarėte vienam iš šitų mažiausiųjų, tiek nepadarėte man.“⁴⁶ Ir eis šitie į amžiną nubaudimą, o teisieji į amžiną gyvenimą.“

26

¹³ Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama ši evangelija, ir jos atminimui bus pasakojama, ką ji padarė.“¹⁴ Tada vienas iš Dvylikos, vadinamas Judu Iskarijotu, nuėjęs pas aukštuosius kunigus,¹⁵ tarė: „Ką sutinkate man

* **25:42** „nedavėte man atsigerti“ – T. „nepagirdėte manęs“. † **25:43** „svetimšalis“ – Gal „svečias“. ‡ **25:43** „nuogas“ – Arba „stokojantis drabužių“. Gr. žodis γυμνός (gumnós) gali reikšti visiškai be drabužių, arba be reikalingų ar įprastų drabužių, arba metaforiškai be ko nors reikalingo.

*duoti, kad aš jums jį išduočiau?“ Ir jie †pristatė jam trisdešimt sidabrinių. ²⁰ O vakarui atėjus, jis su Dvylika ‡atsisėdo *valgyti*.

²⁶ Ir jiems valgant, Jėzus, paėmęs duoną ir pasakęs palaiminimą, *ją laužė ir davė mokytiniam ir tarė: „Imkite, valgykite – tai yra mano kūnas.“* ²⁷ Ir paėmęs taurę ir padėkojęs, jis jiems davė, sakydamas: „**Gerkite iš jos visi,** ²⁸ **nes tai yra mano kraujas, kuris yra naujosios sandoros kraujas,** kuris išliejamas už daugelį dėl nuodėmių atleidimo. ²⁹ **Bet sakau jums: visai negersiu šito vynmedžio vaisiaus nuo šiol iki tos dienos, kada su jumis gersiu jį naują savo Tėvo karalystėje.“** ³⁰ Ir pagiedoję giesmę jie išėjo į Alyvų kalną. ³³ O Petras atsakydamas jam tarė: „Nors ir visi atsimes dėl tavęs, aš niekada neatšimesiu!“ ³⁹ Ir truputį toliau paėjęs, jis parpuplė veidu žemyn ir meldėsi, sakydamas: „**O mano Tėve, jeigu yra įmanoma, teaplenkia mane šita taurė. Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu!**“ ⁴¹ Budėkite ir melskitės, kad neižengtumėte Ši pagundą. Dvasia iš tikrųjų noringa, bet kūnas silpnas.“ ⁵⁶ Bet visa tai įvyko, kad išsipildytų pranašų šventraščiai.“ Tada visi mokytiniai paliko jį ir pabėgo. ⁷⁵ Ir Petras prisiminė Jėzaus jam pasakytą žodį: „Prieš gaidžiui pragystant, tu triskart manęs *išsižadėsi.“ Ir jis išėjo laukan ir karčiai verkė.

* **26:15** „duoti, kad aš jums jį išduočiau?“ – T. „duoti, ir aš jums jį išduosiu?“ † **26:15** „pristatė“ – Gal „atsvėrė“. ‡ **26:20** „atsisėdo“ – T. „atsilošė“. § **26:41** „į pagundą“ – T. y. į tą nuodėmę, kuri jus gundo. * **26:75** „išsižadėsi“ – Arba „išsiginsi“.

27

¹¹ Ir Jėzus stovėjo valdytojo akivaizdoje ir valdytojas jį paklausė, sakydamas: „Ar tu esi žydų karalius?“ Ir Jėzus jam tarė: „**Tu** tai sakai.“
¹⁴ Bet jis neatsakė jam nė į vieną *kaltinimą, tad valdytojas labai stebėjosi. ¹⁸ Mat jis †suprato, kad jie perdavė jį iš pavydo. ²⁷ Tada valdytojo kareiviai, nusivedę Jėzų į ‡teismo aikštę, surinko aplink jį visą Šbatalioną. ³³ Ir, atėję į vietą, vadinamą Golgota (tai reiškia „Kaukolės vietą“),

* **27:14** „kaltinimą“ – T. „žodį“. † **27:18** „suprato“ – Arba „žinojo“. ‡ **27:27** „teismo aikštę“ – Arba „ valdžios rūmus“ / „būstinę“. Gr. žodis πραιτώριον (praitórijon), lotynų kalbos skolinys iš gr. kalbą, pagal pirminę reikšmę rodydavo į (1) karo vado laikiną būstinę karo stovykloje (tokios reikšmės neturi NT). Užkariauotose žemėse žodis πραιτώριον (praitórijon) rodydavo į (2) valdytojo (vietininko) būstinę / rūmus, arba (3) valdytojo būstinės / rūmų teritorijoje esančią erdvę (pvz. kiemą, aikštę), kurioje buvo sprendžiamos teisminės bylos. Kadangi Mk 15:16 įrodyta, kad Jėzaus teismų istorijoje πραιτώριον (praitórijon) ir αὐλή (aulé) yra sinonimai, ir buvo kūrenama „aulėje“, prieita išvados, kad šiuose kontekstuose rodo ne į rūmus, bet į kiemą arba aikštę, kurioje buvo priimami teismo nuosprendžiai. Jeigu Paulius Flp 1:13 vartojo žodį pagal reikšmę užkariautoje Izraelio žemėje, jis turbūt turėjo omeny Cezario rūmus (antra reikšmė). Bet kai kurie galvoja, kad tas žodis buvo vartojamas Flp 1:13 nusakant (4) imperatoriaus sargybos padalinį. § **27:27** „batalioną“ – Arba „kohortą“. Gr. žodis σπειρα (speira) nusako karinį vienetą, kurį Jėzaus laikais, pasak skirtingų šaltinių, sudarydavo nuo 450 iki 600 karių. Gr. žodis vartojamas NT dar Mk 15:16; Jn 18:3, 12; Apd 10:1, 21:31, 27:1.

44 Tuo pačiu *jį užgauliojo ir †vagys, kurie buvo nukryžiuoti kartu su juo. ⁵⁰ Bet Jėzus, vėl sušukęs garsiu balsu, atidavė dvasią. ⁵¹ Ir štai šventyklos uždanga buvo perplėštas pusiau nuo viršaus iki apačios; ir žemė drebėjo, ir uolos skeldėjo, ⁶⁵ O Pilotas jiems tarė: †„Imkite sargybą! Eikite, saugokite, kaip mokate!“ ⁶⁶ Jie nuėję padarė Škapą saugų, *užantspauduodami akmenį ir pastatydami sargybą.

28

¹ Ir *šabo pabaigoje, †sutemant į pirmąją savaitės *dieną*, Marija Magdalietė ir kita Marija

* **27:44** „užgauliojo“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 5:11, 11:20, Mt 27:44; Mk 15:32, Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „priekaištauti“, „niekinti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“. † **27:44** „vagys“ – Arba „plėšikai“. ‡ **27:65** „Imkite“ – T. „Turėkite“ arba „Turite“. Gr. vksm. forma gali būti išverstas liepiamąja arba tiesiogine nuosaka. Jeigu vertimas „Turite“ atitinka prasmę, tai rodo į šventyklos sargybą. Bet kunigai ir fariziejai nebūtų kreipęsi į Pilotą dėl sargybos, jeigu būtų norėję savo šventyklos sargybą paskirti tam reikalui. § **27:66** „kapą“ – Arba „kapo rūšį“.

* **27:66** „užantspauduodami akmenį“ – Arba „paženklindami akmenį antspaudu“. * **28:1** „šabo pabaigoje“ – Arba „vėlai šabo *dieną*“. † **28:1** „sutemant į pirmąją savaitės *dieną*“ – Arba „subrėkstant į pirmąją savaitės *dieną*“; gr. žodis ἐπιφωσκούση vartojamas NT tik čia ir Lk 23:54; kaip aramėjų kalboje, gr. žodis, kuris pagal formą rodo į šviesos pasirodymą, vartojamas rodant į laiką kaip tik prieš formalios dienos pradžią. Žydams diena prasideda 18:00 valandą. Šių dviejų Marijų apsilankymas įvyko šeštadienį (šabą), t. y. iki 18:00 valandos, bet kitas apsilankymas, aprašytas Mk 16:1, įvyko vėliau, jau sekmadienį, t. y. po 18:00 valandos jos pirkto kvėpalų, o atėjo prie kapo saulei tekant.

atėjo pažiūrėti kapo. ⁵ Ir angelas atsakydamas tarė moterims: „Jūs nebijokite! Juk žinau, kad ieškote Jėzaus, kuris buvo nukryžiuotas. ⁶ Jo čia nėra, nes jis †prisikėlė, kaip jis pasakė. Ateikite, apžiūrėkite vietą, kur Viešpats gulėjo. ⁷ Ir Šeikite skubiai ir pasakykite jo mokytiniais: ‚Jis yra prisikėlęs iš numirusiųjų ir štai eina pirma jūsų į Galilėją; tenai jį pamatysite.‘ Štai aš jums *tai* pasakiau.“

¹⁶ O vienuolika mokytinių nuėjo į Galilėją, į kalną, kurį Jėzus jiems buvo *nurodęs, ¹⁷ ir jį pamatę, jie garbino jį, tačiau kai kurie †abejojo. ¹⁸ Ir priėjęs Jėzus jiems kalbėjo, sakydamas: „Visa valdžia danguje ir žemėje yra duota man. ¹⁹ Tad eikite ir †padarykite mokytiniais visų tautų *žmones*, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, ²⁰ mokydami juos laikytis visko, ką jums įsakiau. Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki Špasaulio pabaigos.“ Amen.

‡ **28:6** „prisikėlė“ – Arba „yra prikeltas“. § **28:7** „eikite skubiai ir“ – T. „skubiai nueidamos“ arba „skubiai nuėjusios“. * **28:16** „nurodęs“ – T. „paskyręs“. † **28:17** „abejojo“ – Arba „dvejojo“. ‡ **28:19** „padarykite mokytiniais visų tautų *žmones*“ – Arba „visas tautas padarykite mokytiniais“, „visas tautas paverskite mokytiniais“. § **28:20** „pasaulio“ – Gr. „amžiaus“, t. y. dabartinio pasaulio laikmečio.

Tikinčiųjų paveldo vertimas **The Holy Bible in Lithuanian, Believers' Heritage** **Translation**

Copyright © 2022 Believers' Bible Society, Inc.

Language: lietuvių (Lithuanian)

FBV: this translation is directly from the Hebrew and Greek text. It is licensed under a Creative Commons Attribution Share-Alike 4.0 Unported License. The intent is to be as faithful as possible to the original meaning without being awkward or misleading. The style is contemporary English, avoiding slang or colloquialisms, speaking to our modern society in a way people will understand. The Free Bible Version is a project of Free Bible Ministry www.freebibleministry.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Apr 2023 from source files dated 27 Apr 2023

b15e8d71-7158-5778-8480-4f1da5eff2ca